

שְׁמִינִי שבת פרה

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 674 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת בנייה: 777.

עלון מס' 563 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי' יעקב בן רחל וצדוק ז"ל י"ח אדר ב' תשפ"ב

שְׁמִינִי - תוכן ענייני הפרשה

998 תפ"ב

א. סדר העבודה בחנוכת המשכן - היום הראשון להשראת השכינה בעם ישראל:

א. קרבנות היום: אהרן מביא עגל לחטאת ואיל לעולה, ועבור בני ישראל מקריב שעיר עזים לחטאת, עולה, שלמים, ומנחת סולת.

ב. משה רבינו מלמד את מצוות היום: הלכות כהנים ועבודת לויים, הדלקת המנורה, דיני - טמאים, איסור כניסתם למחנה שכינה ומצות פרה אדומה.

ג. עגל חטאת: שחיתתו, זריקת הדם, הקרבת החלב במזבח, ושריפת הבשר חוץ. הקרבת האיל לעולה, והקרבת קרבן העם: חטאת, עולה מנחה, ושלמים, ותנופת החזה והשוק. (וגם את החלבים הניף).

ד. אהרן הכהן מברך את עם ישראל בברכת כהנים.

ה. משה ואהרן נכנסו לאהל מועד (ללימוד מעשה הקטורת). ו. ואז יצאה אש מלפני ה' אל המזבח, ואכלה את החלבים, (ומאז נשארה על המזבח) - אות להשראת השכינה במשכן, "וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּרְאוּ..."

ז. נדב ואביהוא הקטירו קטרת (שלא נצטוו עליה), נשרפו באש שיצאה מאת ה', "וַיֵּדֵם אֶהָרָן".

ח. משה ציוה את אהרן, אלעזר ואיתמר - שלא ינהגו דיני אבילות, וכל ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'.

ט. לאחר כל המאורע הנורא, ציוה ה' על איסור כניסת שתויי יין למקדש, וכן שלא להורות הלכות במצב זה. ועל היתר כניסת כהן גדול ביום הכפורים.

י. מצות אכילת הקרבנות - כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים.

יא. שריפת שעיר החטאת, משה שואל ודורש מדוע נשרף, אהרן משיב למשה את ההלכה במקרה זה, ומשה הודה שמעתי הלכה זו ושכחתי (י, יב-כ).

יב. איסור אכילה והיתר אכילה בחיה ובבהמה ובדגים שבמים ובעוף (ע"פ סימני כשרות), ודיני טומאתם במיתתם - במשא ובמגע (יא, א-כח).

יג. טומאת שמונה שרצים מתים (ר"ת - חעצ"א כלח"ת) במגע באדם ובכלים, באוכל ובמשקה. אופן הטהרה מכל טומאות אלו - במקוה, ובמעין מים (כל סוג טומאה לפי דינה).

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהָרֹן וְלֵאלֶעָזָר וְלְאַיִתָּמָר בְּנֵי רָאשֵׁיכֶם אֵל תִּפְרְעוּ" (י, ו)

רגיל מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל לספר: הנה האבל אסור בתספורת, וזה נלמד מהפסוק "רָאשֵׁיכֶם אֵל תִּפְרְעוּ", שכשהיו אהרן ובניו אבלים על מיתת נדב ואביהוא, ציוה אותם התורה שלא יגדלו שיער ראשם כשאר אבלים, משמע ששאר אבלים צריכים לגדל שיער ראשם, ואסורים בתספורת וגילוח. וסיפר מרן: וזכורני לפני כמה עשרות שנים שהשר משה שפירא היה מצוי באבל, ונקבעה לו פגישה עם ראש הממשלה, והיה צריך להסתפר לכבוד המעמד, ולא ידע מה לעשות, ופנה אלי בעניין זה ונתתי לו עצה שישתדל למצוא באותו יום ברית מילה ויבקש להיות סנדק, ואפילו יקנה מצוה זו בכסף, ואז יהיה מותר לו להסתפר כי הוא יום טוב עבורו, וכך עשה.

הפרשה נקראת שמיני, הוא היום השמיני לשבעת ימי המילואים שקדמו לו - הוא ראש חודש ניסן, היום בו הוקם המשכן סופית ובו שרתה השכינה בשלמות על עם ישראל. יום השמיני מראה על למעלה מהטבע.

שבע מראה על המסגרת של כלל הטבע. שמיני לא מופיע בטבע, לעתיד לבוא, יהיה מושג כזה של יום שמיני.

אחד מהדברים המרכזיים בפרשה הם האיסור לאכול מאכלות אסורות - איזו חיה לאכול ואיזו לא לאכול, מה טמא ומה טהור, איזה עופות טמאים ואיזה טהורים, שנאמר: "דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחֲיָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ" (יא, א-ב).

וכן האיסור על אכילת שרצים ושקצים למיניהם: "כִּי אֲנִי ה', אֱלֹהֵיכֶם, וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי; וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת-נַפְשֹׁתֵיכֶם, בְּכָל-הַשָּׂרָץ הַרְמֵשׂ עַל-הָאָרֶץ. כִּי אֲנִי ה', הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְהִיֵּת לְכֶם, לְאֱלֹהִים; וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי" (יא, מד-מה).

יש מאכלות כשרות ויש מאכלות לא כשרות. למאכלות כשרות יש את הטבע הטוב, יש להן את התכונות הטובות, יש בהן המשכה של אור בצורה נכונה. החיות במרכבה הקדושה אלו החיות הטהורות ומשם יש המשכה לכל החיות הכשרות. המאכלים האסורים, השורש שלהם במרכבה הטמאה. המצב של האדם תלוי לאיזה שורש הוא מתקשר.

על המאכלות האסורות כתוב, "וְנִטְמְתֶם בָּם", וכתוב בגמרא "ונטמתם בם אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם" (מסכת יומא), שנהייתם אטומים, זה מטמטם וסותם את הצינורות של הלב. עורקי הלב פועלים, יש בהם חמצן, הם מובילים חיות לכל הגוף. המאכלות האסורות סותמות את דרכי הזרימה של החיות, בגשמי וברוחני.

וכתוב בזוהר הקדוש: "ובא וראה, כל מי שאוכל מאכלות האסורים, מתדבק בצד האחר, ומתעב נפשו וגופו, ורוח הטומאה שורה עליו, ומראה עצמו שאין לו חלק באל-העליון, ואינו בא מן הצד שלו, ואינו דבוק בו" (שם ק"א).

הטבע של הגוף שלנו זה להתאוות לחטא, למה שאסור. הגוף מקולקל ולכן צריך לפעול מעל הגוף, צריך להגיע להשראת השכינה בגוף, כמו במשכן. זה גם הקשר של פרשת המאכלות לכאן. בשביל השראת השכינה, בשביל השלמות, צריך לטהר את הגוף שיהיה טהור, שֶׁהַחֲיֹת שֶׁלו תבוא רק ממאכלות כשרות - כך הוא יכול להתקשר לשכינה. לא מספיק המאכל עצמו, צריך מחשבה, דיבור ומעשה. המחשבה צריכה להיות שאנו אוכלים כדי שיהיה לנו כח לעבוד את השם, ו/או צריכה להיות בכוונות האכילה. הדיבור זה הברכה שצריך לברך והמעשה זו עצם האכילה כמובן.

התורה באה להזכיר לנו שאם אנו רוצים להגיע למצב שהאור ישכון בכלי, לקשר אמיתי, רציף ושלם עם הבורא, אנו צריכים להיזהר מאוד במה שנכנס אל פינו. כתוב בתוספות, "עד שאתה מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך פיק, התפלל שלא יכנסו מאכלות אסורות לתוך מעיך".

ואומר ה'מאור ושמש', ר' קלמן הלוי עפשטיין זצ"ל (מאור ושמש, שמיני): "כל מאכל ודבר גשמי הוא חוצץ בפני האדם, לבל יראה אור הבהיר. אולם, במאכלים טהורים אותם התירה תורתנו הקדושה... האוכלם בקדושה ובטהרה... (יכול) לשבור המסכים המבדילים ולחזות בנועם השם... והמטמא עצמו במאכלים אסורים, הוא ממשיך עליו כח הטומאה עד שכמעט אין יכולת לשורש נשמתו להסיר המסכים שמוסיף במאכלים האסורים ההם".

olfe nae

כאמור, שבת זו השלישית שב'ארבע פרשיות', היא פרשת פרה, שקורין בשבת הסמוכה לפרשת החדש (אין מפסיקין בין שתי פרשיות אלה).

מוציאין שני ספרי תורה, באחד קורין לשבעה קרואים בפרשת השבוע, ובשני קורין למפטיר בסדר 'זאת חקת התורה' שבספר במדבר את פרשת הטהרה באפר פרה אדומה. **מובא במדרש** ("שוחר טוב" תהלים ג'): רבי שמעון בר יוחאי אומר: "ג עגלים עשו בני ישראל בחטא העגל.

וחז'ל מספרים שנמסרו לאהרן תכשיטים וכלי זהב, והושלכו לכבשן האש, שם הותכו, ולפתע הגיח מהכור עגל העשוי זהב מקרטע ופועה, כנדרש בפרקי דרבי אליעזר 'ויצא עגל גועה'. כיוון שהשליכו הזהב לאש בכור, באו מכשפי ערב רב שעלו עמהם ממצרים, ועשאוהו בכשפים, ויש אומרים מיכה היה שם, והיה בידו שם וטס שכתב בו משה "עלה שור" להעלות את ארונו של יוסף (שנמשל לשור) מהנילוס והשליכו לכור, ויצא העגל.

ו'הזוהר' הקדוש כתב: כל מכשפי מצרים נסחפו עם הערב רב, ובראשם שני בני בלעם יונוס וימברוס. בפרשת כי תשא מופיע מעשה חטא העגל, במפטיר השבת נקרא את פרשת פרה אדומה המכפרת על חטא העגל, כדרשת חכמינו: (רש"י במדבר יט, כב) תבוא האם (הפרה) ותקנח טינוף בנה (העגל).

כתוב בפרשת כי תשא (שמות לב, ט): "וַיִּזְרַע עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - מובא בזוהר (פרשת משפטים ק"ג) שמים אלו היו מי האוקיינוס, שבשעה ששבר משה הלוחות, נעקרו מי האוקיינוס ממקומם, וביקשו להציף העולם, ואז לקח משה העגל וטחן אותו עד אשר דק. וזרה אותו במי האוקיינוס ולא נחו המים עד שלקח מהם והשקה את העם, ואז נחו המים.

לפניכם מספר עובדות חלקן חיוב קריאת פרשת פרה, והדרך שבה שלימוד התורה היא מטרת את לומדיה.

* על פי ה'שלחן ערוך', חיוב קריאת פרשת פרה הוא מן התורה (אר"ח תרפ"ה, ז). לעומת זאת, המשנה ברורה סובר כי חיוב קריאתה הוא רק מדרבנן (מ"ב שם ס"ק טו בשם אחרונים).

* בזמן בית המקדש, היתה קיימת חובה להיטהר לפני הרגל, ולכן קוראים פרשה זו, העוסקת בטהרה, כאשר מתקרב חג הפסח. במדבר סיני שרפו את הפרה האדומה סמוך לחודש ניסן, כדי להזות באפר הפרה על בני ישראל מיד לאחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויוכלו להקריב את קרבן הפסח. בקריאת פרשה זו כלולה כוונתנו להתפלל לה' שיטהר אותנו במהרה, ונזכה לעבוד אותו בבית המקדש.

* ה"שפת אמת" כותב כי שבת זו היא זמן מיוחד לטהרה: "זמן זה מסייע לטהרה על ידי שבזמן המקדש היו כל בני ישראל עסוקים בטהרה בימים אלו לטהר עצמם לקרבן פסח, לכן הזמן מבקש תפקידו, ומסייע לטהרת הלב גם עתה".

* בזמן שאין בית המקדש קיים, דבר שפתינו לרצון לפני אדון כל, כאילו קיימנו והקרבנו הקרבנות, וגם הפרה בהזאת שלישי ושביעי, ועל ידי קריאתה על כל פנים נטהר טהרה רוחנית לכבוד הרגל הבא עלינו" (עבודת ישראל). בעניין זה ראוי לציין את דבריו של בעל ה"חסד לאברהם", הכותב כי בשלושים הימים שבין פורים לפסח, הקב"ה מוציא את ישראל בכל יום משער נוסף מתוך שערי הטומאה, ומעלה אותם מדרגה לדרגה.

פרשת שמיני מתארת את היום השמיני להקמת המשכן, הוא ראש חודש ניסן. במשך שבעת הימים - שבעת ימי המילואים - שקדמו ליום הזה משה רבינו הוא זה שהיה מקריב את הקורבנות. כאן, בהמשך לפרשה הקודמת, משה קורא לאהרן בפעם הראשונה להיכנס לתפקיד בציווי ה' יתברך, להעלות את הקורבנות ולכפר עבור עם ישראל. סוף-סוף, לאחר עבודת הקורבנות של אהרן, מתגלה כבוד ה' אל כל העם. השכינה שורה בשלמות על עם ישראל - השמחה עצומה, כל העם שמחים ונופלים על פניהם.

בתוך כל השמחה הזאת, לוקחים בניו של אהרן, נדב ואביהוא, את מחתותיהם ומקריבים אש זרה לפני ה'. באותו מעמד נשגב, יוצאת אש מלפני ה' ושורפת את נדב ואביהוא - שני חוטאים של אש יצאו מהמזבח והתפצלו לארבעה חוטאים אשר חדרו דרך נחיריהם של בני אהרן ושרפו אותם מבפנים. לנוכח הטרגדיה הנוראה שפוקדת אותם, מתגלה גדולתו של אהרן, כתוב, "וַיִּדַם, אֶהָרֹן" - אהרן מקבל עליו את הדין, וביחד עם בניו הנותרים, ממשיך לעשות את עבודת המשכן. אהרן מקבל את רצון השם בשלמות. בזכות מעשיו, הקב"ה מדבר אל אהרן ישירות ונותן לו את הציווי שלא לשתות יין - פרשת שתויי יין, הוא ובניו, בגישתם אל המזבח, לעשות את העבודה.

המעשה של נדב ואביהוא

בעוד העם כולו אחוז בשמחה השלמה למראה השכינה שירדה על המשכן בעת הקרבת הקרבנות הראשונים, קמו בניו של אהרן, נדב ואביהוא, ועשו מעשה ששילמו עליו בחייהם, "וַיִּקְחוּ בְנֵי-אֶהָרֹן נָדָב וְאָבִיהוּא אִישׁ מִחַתָּתוֹ, וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ, וַיִּשְׂימוּ עֲלֶיהָ, קֶטֶרֶת; וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה', אֵשׁ זָרָה-- אֲשֶׁר לֹא צִוָּה, אֹתָם. וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה', וַתֹּאכַל אוֹתָם; וַיָּמָתוּ, לִפְנֵי ה'". מי הם נדב ואביהוא ומה מסתתר מאחורי המעשה שעשו? והעיקר כיצד זה קשור לנפש שלנו פנימה והבנת התפקיד והמקום שלנו בסדר הבריאה? ננסה לשפוך מעט אור על כל העניין, מתוך ההבנה שסיפורם של נדב ואביהוא, החטא שלהם ועונשם, הם דברים גבוהים עד בלי די ולא נוכל באמת לתפוס את העניין על בוריו.

נשמות גבוהות

נדב ואביהוא מתו בתוך המשכן, ביום הקדוש של חנוכת המשכן ומיד לאחר מכן, הדבר הראשון שאומר משה לאהרן הוא, "הוא אֲשֶׁר-דִּבֶּר ה' לְאָמֵר בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ". כתוב במדרש, "אמר רבי שמואל בר נחמן, זה הדיבור נאמר למשה בסיני ולא נודע לו עד שבא מעשה לידו. אמר משה לאהרן, אחי, בסיני נאמר לי שאני עתיד לקדש את הבית הזה, ובאדם גדול אני מקדשו, והייתי סבור שמא או בי או בך הבית הזה מתקדש, ועכשיו ב' בניך גדולים ממני וממך" (ויקרא רבה י"ב). אמרו חז"ל שהנשמות של נדב ואביהוא היו גבוהות יותר מנשמותיהם של משה ואהרן, במדרגת "בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ", שאין לנו שום תפיסה בה כלל.

הפגמים שלהם

במקומות שונים, מנו חז"ל את החטאים שבעבורם נענשו נדב ואביהוא. כתוב במדרש שנענשו על שהיו שתויי יין ולכן מיד לאחר הפרשה הזאת מדבר השם אל אהרן ואומר לו, "יִין וְשִׁכָר אַל-תִּשֶׂת אֹתָהּ וּבְיַיִךְ אֶתָּה, בְּבֹאֲכֶם אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ: חֻקַּת עוֹלָם, לְדֹתֵיכֶם". כמו כן, על שהיו מחוסרי בגדים, ועל שנכנסו למשכן בלא רחיצת ידיים ורגליים, ועל שלא היו להם בנים, ועל שלא היו להם נשים (ויקרא רבה כ'), וגם כתוב שהיו מהרהרים אחרי משה ואהרן, שהיו משה ואהרן הולכין תחלה, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל אחריהן, ואומרים, מתי הללו מתים ואני ואתה ננהיג את הדור (סנהדרין ב'). עוד כתוב, שנענשו על שהורו הלכה בפני משה רבן (יומא נ"ג), דבר שהוא אסור מהתורה.

"זאת החיה אשר תאכלו..." (יא, ב)

מלמד שתפס הקב"ה מכל מין ומין, הראה למשה ואמר לו: זאת אכול וזאת לא תאכל (חולין מ"ב).
ומובא בגמרא (מנחות כ"ט). תנא דבי רבי ישמעאל: ג' דברים היו קשין למשה, עד שהראה לו הקב"ה באצבעו, ואלו הן: מנורה, ראש חודש ושרצים, ויש אומרים אף הלכות שחיטה. והקשה שם תוספות (במנחות כ"ט), מדוע לא חשיב רבי ישמעאל גם את מה שהראהו כל מין חיה? ותירץ שלא חשוב אלא רק מה שנאמר בתורה "זה".

"השפן" (יא, ה)

לשון שפון, כיסוי. וזה שכתוב "ושפני טמוני חול" (דברים לג, ט). ולכן כשמתירא מהחיות ומהעופות הבאים להורגו, נס להרים ולגבעות, וחופר בתוך הסלע מעט מעט, עם כל חולשתו, עד שיכין לעצמו מקום מסתור לגור בו.

"זאת החיה אשר תאכלו..." (יא, ב)

לאדם נאסר לאכול בעל חיים שרודף, ולמזבח הוכשר רק בעל חיים נרדף - כתב 'רבנו בחיי': קיים קשר הדוק בין מה שהתורה התירה לקרבנות, למה שהותר לאכילה.
ובגמרא (בבא קמא צג). התבאר, שהקב"ה התיר להקריב רק בעלי חיים נרדפים. אף-על-פי שיש ז' מיני חיות טהורות לאכילה, וכן בהמות רבות הכשרות לאכילה - החיות לא הותרו להקרבה כלל, אלא רק בהמות טהורות הותרו: שור, שה ועז. וכן, אף-על-פי שרבים מהעופות מותרים לאכילה, הוכשרו רק תור ובן יונה למזבח, שהקב"ה בוחר רק בעלי חיים נרדפים, ורק כבשים, עזים תורים ובני יונה, הם נרדפים ביותר.

"הארנבת" (יא, ו)

מובא במדרש תלפיות (עמ' ע"ב) הארנבת לא נמצא במינה זכר מוחלט, כי הארנבת חודש הוא זכר והרבה זמן הוא נקבה.

'רבינו בחיי' כתב: הארנבת לשון נקבה, לרמז שמין הארנבת הם אנדרוגינוס.

הרמב"ן כתב: הארנבת היא שם לזכר ולנקבה. ובספר **'הכתב והקבלה'** מובא: הארנבת נקראת על ששפתה סדוקה ומבוקעת, והשם מורכב משתי תיבות, 'אר' שענינו חור וסדק, כמו **'מאורת צפֿעוֹנִי'** (ישעיה יא, ח), ושם 'נבת' לשון ניב שפתיים (גיטין נ"ו) שדי ביה מומא בניב שפתיים, ופרש"י: בשפתה העליונה.

ובאבן עזרא' כתב: הארנבת קרויה בלשון נקבה, היות ואין במינה זכר. וכך כתב **'החזקוני'**.

ובגמרא (מגילה ט:): מובא על תלמי המלך שכינס 72 זקנים, שכל אחד יכתוב ספר תורה בנפרד, והקב"ה נתן בלב כל אחד שיכתוב במקום **"וְאֵת הָאֲרֶנֶת"**, כתבו זאת צעירת הרגלים. ופרש"י: לפי שידיה קצרות וקטנות מרגליה.

וה'רוקח' הוסיף, שדומה כתואר אדם שרגליו ארוכים וידיו קצרים. והטעם ששינו ולא כתבו 'ארנבת', מפני שאשתו של תלמי - 'ארנבת' שמה, וכדי שלא יאמר צחקו בי היהודים והטילו שם אשתי בתורה, שינו וכתבו במקום 'ארנבת' - צעירת רגליים, וה'תורה תמימה' גרס 'שעירת רגליים', דטבע הארנבת לגדל שערות ארוכות מרגליה.

ומבאר 'רבנו בחיי': כך גם כלפי מאכלות האסורות. אמנם גם חיות טהורות הותרו באכילה, בנוסף לבהמות, והותרו מינים רבים בעופות, בתנאי שלא יהיה בעל חיים אכזרי בעל מידות רעות, כי עם ישראל נמשלו ליונה, ומלכי הגויים לנשר - מהאכזרים שבעופות הטמאים. ע"כ לאכילת אדם - הותר כל שאינו אכזרי, אבל 'לאכילת' המזבח - לא די בזה, וצריך שגם יהיה נרדף, שפל שבשפלים! [תורת חסד]

"החזיר" (יא, ז)

לשון חזרה, שצווארו קצר מאוד, וכשרוצה להביט לצדדין או לאחוריו, אינו יכול להחזיר צווארו, אלא צריך להחזיר כל גופו (פסיקתא זוטריתא שמיני). ובירושלמי (ברכות דף כב.) מובא: החזיר נחשב כבית כיסא מטלטל, כיוון שדרכו לנבור באשפתות ופיו מלוכלך תמיד בצואה.

וב'אור החיים' (בפרשתנו) מובא: לעתיד לבוא יהא החזיר מותר באכילה, משום שישתנה טבעו ויעלה גרה, ולכן יתר באכילה.

"הגמל" (יא, ד)

לשון הפרשה והבדלה, כמו **'וַיִּגְמַל שְׁקָדִים'** (במדבר יז, כג), ע"ש טבעו שהוא צנוע (עץ יוסף).

וכתב הזוהר: זה הגמל העומד לאכול הכל ולכלות הכל, והוא מוכן תמיד להחטיאם או להענישם. ולכן מובא בגמרא (ברכות נו) אדם שרואה בחלומו גמל, הראו לו שנגזרה עליו מיתה, וניצל. וכן מובא בבית יוסף (א"ח ס' נ"ו) בשם המדרש: אמר רבי אלעזר ב"ר יוסי: פעם אחת הייתי מהלך בדרך, וראיתי לאליהו הנביא זכור לטוב, ועמו 4,000 גמלים טעונים, אמרתי לו, מה אלו טעונים? אמר לי: אף וחמה לעשות נקמה במי שמדבר בין קדיש ל'ברכו' ובין ברכה לברכה ובין פרק לפרק. והטעם למה גמלים דווקא ולא שאר בעל חיים, משום ששמו של הגמל מורה על פירעון ועונש לעוברי רצונו, לשון גמול - כמו **'וַיִּגְמַלְנִי ה' כְּצִדְקָתִי'** (תהלים יח, כא) - תשלום גמול על עבודתם בעולם הזה בלימוד התורה וקיום המצוות.

"הנָּשֵׂר" (יא, יג) - מלך העופות

במניין העופות פתחה התורה בנשר דווקא, בשל היותו מלך העופות. ובזוהר (פנחס רל"ג, וברש"י דברים לב, יא) מובא: אין בכל העופות מי שמרחם על בניו כנשר. ואינו נכנס לקינו פתאום, אלא מקשקש בכנפיו בין אילן לאילן ובין ענף לענף כדי שיעורו בניו, ויהיה להם כח לקבלו. וזה שכתוב **"כְּנִשָּׂר יְעִיר קִנּוֹ"** (דברים לב, יא). וכשנוטלם ממקום למקום אינו נוטלם ברגליו, כשאר העופות היראים מהנשר שמגביה מעליהם. לפיכך נושא על כנפיו, ואומר: 'מוטב יכנס החץ בי, ולא יכנס בבני'. ויחיה הנשר מאה שנים ויותר, ולפי רבות שינוי יתרבה כוחו (תעלומות מהחי).

הגמל אינו הולך אלא אם כן מישהו מושכו לפניו, מה שאין כן החמור, שהולך רק אם המחמר הולך מאחוריו. על כן מי שייקח חמור וגמל יחדיו - לא ילכו שניהם, ולכן כשרצו להביע שהוא מפסיד, אמרו הרי זה 'חמר גמל' (עירובין לה).

ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל (יא, מז) - "רגלי חסידיו ישמר"

"אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם" (יא, מג)

טמטום הלב

וברש"י: "וְנִטְמַתְּם בָּהֶם" - אם אתם מטמאין בהן בארץ, אף אני מטמא אתכם בעולם הבא ובישיבה של מעלה. והנה מובא בגמרא (יומא ל"ט): תנא דבי ר' ישמעאל, עבירה מטממת לבו של אדם, שנאמר "ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם", אל תקרי 'ונטמתם' אלא 'ונטמטם'.

ופירש"י: אוטמת וסותמת מכל חכמה. אכילת מאכלות אסורות גורמת לאטימות הלב, ולא רק המח. כמובא ב'מסילת ישרים' (פ"א): "מאכלות אסורות מכניסים טומאה ממש בלבו ובנפשו של אדם, עד שקדושת המקום מסתלקת ומתרחקת ממנו. ועל זה אמרו: 'אל תקרי וְנִטְמַתְּם בָּהֶם' אלא 'ונטמטם', שהעבירה מטממת לבו של אדם, כי מסתלקת ממנו הדעה האמתית ורוח השכל שהקב"ה נותן לחסידים, והוא נשאר בהמי וחומרי ומשוקע בגסות עולם הזה, והמאכלות האסורות יתירות בזה על כל האיסורים, שנכנסים בגופו ונעשים בשר מבשרו.

כתב הרמב"ן (באגרת הקודש פ"ד): פגם מאכלות אסורות נמשך לו ולזרעו אחריו. והנה פרשת שמיני מסתיימת בדיני בהמות טמאות, שרצים ורמשים האסורים באכילה, ופרשת תזריע מתחילה בענייני טומאת אשה היולדת זכר או נקבה. סמיכות הפרשיות באה ללמדנו, שאם יבדיל אדם עצמו ממאכלות אסורות, יהיו לו בנים זכרים הגונים, קדושים וטהורים, ואם לא - הרי נגעים גדולים וקשים מתחדשים עליהם ממאכלות אסורות.

בגליון הרחבו בעניין מאכלות אסורות, וזאת על מנת להזהיר כל בר-נש מאיסור חמור זה, וישמע החכם ויוסיף לקח.

מ"ר יוסף חיים מבגדד זצ"ל ה'בן איש חי' סיפר בעניין זה מעשה שהיה: שני שותפים הפליגו בספינה עם סחורתם, נקלעה הספינה לסערה עזה, התורן נשבר והספינה נטרפה ושקעה במצולות, השניים חתרו במים הסוערים, ונאחזו בקורת התורן שנקרתה לפניהם, לפתוה בשארית כוחם ונסחפו עמה אל החוף, שם אבדה הכרתם.

כך מצאום דייגים מקומיים, עוררום והחלו להמטיר עליהם שאלות, לחרדתם, דיברו הדייגים בספרדית אותה הבינו, בהיותה דומה לשפה האיטלקית, שפת ארצם, הבינו שמצויים הם על אדמת ספרד - כאשר החוק הספרדי מעניש בשרפה כל יהודי שכף רגלו תדרך בארץ זו!

ידעו, שחייבים הם להסתיר דבר יהדותם, סיפרו שהם סוחרים איטלקים שספינתם טבעה. הדייגים השקום מים מכליהם, הביאום עמם לכפרם, וחילקום בין שתי משפחות, האחד מצא עצמו בבית משפחה חמה ודואגת, הביאו לפניו נזיד וכד יין והציעו את המטה, רעב היה, אבל הנזיד טרפה! התנצל שעייף הוא, והלך לישון. כשקם, שבו והביאו לפניו נזיד מהביל, נתקף בבולמוס רעב, אך עצר בעצמו, והחליט כי לא יתגאל במאכל אסור!

ראה הדייג, ניחש ושאל: יהודי? התחלחל האיש: אוי לו אם יאמר, ואסור לו להכחיש! הבחין הדייג במצוקתו, אומר: "אל תירא, גם אנו יהודים, מן האנוסים", כשחש בפקפוקו, פשפש במחבוא והוציא זוג תפילין! סיפר ששומרים הם שבת, ומקפידים על כשרות!

מייד קם הניצול, והניח את התפילין, השביע רעבונו וענה לשאלות בעל הבית בענייני הלכה. ידע לשם מה נשלח לכאן, ומדוע נטרפה הספינה!

כששב לכוחותיו, נדָּבַר עם מארחו שיסיעו לארצו עם חברו, ושם ישלמו שכרו.

בהפליגם, נאנח החבר: "אוי לי על השבועות בהם התגאלתי בטרפות ולא הנחתי תפילין". גילה לו: "ואני, נחני אלוקים לבית משפחת אנוסים, שם אכלתי כשר, הנחתי תפילין ולימדתי דינים!"

שתק החבר והתכנס בהרהורים, כשהגיעו לעירם, עלה לרב, הודיע שמבקש הוא להבין משפט שמים, מדוע האפליה? למה הכריחוהו ממרום לאכול טרפות, ואלו חברו ניצל מכורח זה? אמר לו הרב: "הודה על האמת, האם היתה זו הפעם הראשונה שהתגאלת במאכלות אסורים? הפעם הראשונה בחייך שלא הנחת תפילין? נבוך האיש, והודה: "פעם, ביום קיץ, טיילתי מחוץ לעיר והשמש קפחה על ראשי, מסוחרר הייתי, מצאתי אכסניה של נוכרי ובקשתי לשתות, מזגו לי יין צונן, שכחתי ששתיית יין נכרי אסורה, והיין פעל פעולתו, הגישו לי נזיד טריפה, ואכלתי, הוציעו לי מיטה ונרדמתי ללילה ויום בלא תפילה ותפילין..."

אמר לו הרב: "אם כן, הרי משפטי ה' אמת, צדקו יחדיו... אם פעם עברת על כך מרצונך, לא ראה הקב"ה הכרח להצילך בדרך נס ופלא, אבל חברך, שהקפיד על כך בכל יכולתו - שמרוהו מהשמים כשלא יכול היה להישמר מעצמו, כפי שכתוב: "רַגְלֵי חֲסִידוֹ (חסידו) יִשְׁמְרוּ וְיִשְׁעֵיהֶם בְּחֹשֶׁךְ יִדְמוּ כִּי לֹא בָלַח יִגְבֵּר אִישׁ" (שמואל א' ב, ט).

כמה לקח צפון בכך עבורנו: השומר אורחותיו - נעזר ממרום! [מעין השבוע, הגדת הבן איש חי, מטעמים לשלחן שבת]

בברכת התורה ברינה רון

"לְאֲדָם מַעֲרַכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה

נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה

רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה

שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם

אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו

מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון

מרים בת עזיזה: כחון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה

שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל ומיכל שרה בני פאולה

זיווג הגון: זרבה בת אטו:גימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה

רחלי בת רחבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדיד בן הגר: גולן בן דינה ארטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נהרה: חות בת לינה: מורית בת רחל

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל נעמה בת אסתר

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון